

Klosterruinene på Rein

Vestveggen sett mot nordvest.

Foto: Sissel Ramstad©Riksantikvaren

Akvarell av J. F. L. Dreier, 1826.

Foto: Riksantikvaren

Ruinen er delvis sammenbygd med nåværende hovedbygning.

Foto: Riksantikvaren

Kapell med bevart tønnehvelv på sørsiden av koret.

Foto: Sissel Ramstad©Riksantikvaren

Storgården Rein i Rissa i Sør-Trøndelag har røtter tilbake til vikingtiden. Gården hadde i flere århundrer sterke bånd til kongeætten, og på 1200-tallet opprettet Skule Bårdsson et nonnekloster der. Ruinene av klosterkirken ligger på det nåværende gårdstunet. De øvrige klosterbygningene er ikke funnet, men det finnes en hage med gamle asketrær som kan være en rest av klosterhagen.

Siden 1888 har ruinene vært i Fortidsminneforeningens eie.

Historikk

Nonneklosteret på Rein ble opprettet omkring 1230 av Håkon Håkonssons svigerfar Skule Bårdsson, og nedlagt ved reformasjonen. Skule Bårdssons søster Sigrid ble klosterets første abbedisse. Klosteret tilhørte trolig Augustinerordenen, og klosterkirken var viet til St. Andreas.

Klosterkirken er bygd i to faser. Den opprinnelige kirken, som trolig er eldre enn klosterstiftelsen, var korsformet. Den kan ha vært privatkapell for Reingården. På et ukjent tidspunkt ble kirkens vestre korsarm erstattet av et stort skip i tidlig-gotisk stil. I dag er deler av østre, nordre og søndre korsarm, samt en vindeltrapp og to sidekapeller i den korsformede kirken bevart. Av det gotiske skipet står bare vestveggen igjen.

I 1317 ble klosteret herjet av brann, men raskt gjenoppbygd. Fra 1531 til sin død i 1555 var Fru Inger til Austråt klosterets forstanderinne. Etter dette ble klostergodset underlagt verdslige lensherrer. Kirken skal ha vært i bruk fram til den brant en gang på 1600-tallet.

Trolig ble en del bygningsstein fra Rein fraktet til Trondheim etter bybrannen i 1651, for gjenoppbygging av Vår Frue kirke. Et prospekt fra 1826 viser imidlertid at mye av kirken fortsatt sto på det tidspunktet.

I 1704 ble eiendommen overtatt av Ebbe Carstensen. Hans etterkommere, Hornemann-familien, bor fortsatt på gården.

Tidligere undersøkelser

Klosterruinen er undersøkt flere ganger opp gjennom årene, bl.a. av Gerhard Schøning og Lorentz Diderich Klüwer. Den første arkeologiske utgravingen ble foretatt av Otto Krefting i 1861 mens det gamle våningshuset ennå sto inne i kirkens skip. I 1868 ble denne bygningen revet, og Krefting foretok supplerende undersøkelser. I tillegg til å avdekke detaljer ved de synlige murene som inntil da hadde vært ukjente, ble det funnet fundamenter under bakken med ny informasjon om kirkens utforming.

Etter utgravingene ble det gjort visse utbedringer av ruinen. Det ble bl.a. lagt sementdekke på deler av murene, og i 1896 ble sørportalen ommurt.

Et større reparasjonsarbeid ble gjennomført under ledelse av domkirkearkitekt Nils Ryjord i 1921. Siden er ruinen blitt vedlikeholdt jevnlig, mye ved hjelp av småflikking med sementbasert mørtel. Det siste større konserveringsarbeidet ble gjennomført i 1990.

Konserveringsarbeid i regi av Fortidsminneforeningen

I 2001 gjennomførte Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider en tilstandsvurdering av ruinen på oppdrag fra Fortidsminneforeningen. Kirkens sørportal ble vurdert som den mest utsatte delen av ruinen, med stabilitetsproblemer og sterk forvitring. For øvrig var ruinen generelt preget av skader relatert til fukt og tidligere reparasjoner med sement.

I 2005 innledet Fortidsminneforeningen et større konserveringsarbeid. Vegetasjon er fjernet fra murverket, og alle sementfuger i nordre korsarm er meislet ut og erstattet med kalkmørtel. Toppdekket er skiftet ut, og sørportalen er stabilisert og reparert. Sementfugene i søndre korsarm skal også meisles ut, og det skal fuges på nytt.

Arbeidet med korsarmene forventes å være ferdig i 2007, og det vil da kun gjenstå mindre arbeider med ruinens østparti, samt vestgavlen i skipet. Vestgavlen skal på sikt underlegges den samme konserveringsprosessen som korsarmene.